

RIKOTTU LASI HAAVOITTAÄ, KERÄÄN SEN POIS!

KOIRIEN TASSUHAAVAT OVAT ERITTÄIN YLEISIÄ. PARANEMINEN KESTÄÄ KAUAÄ.
KOIRA VOI SAADA MYÖS TODELLA VAKAVIA VAMMOJA LASISTA.

KYMMENET TUHANNET OSALLISTUVAT ROSKA PÄIVÄSSÄ -LIIKKEEN YLI KESÄÄ KESTÄVÄÄÄ
KAMPANJAAN RIKOTUN LASIN KERÄÄMISEKSI LUONNOSTA.
LISÄTIETOJA FACEBOOKISTA JA NETISTÄ HAKUSANOILLA:
RIKOTTU LASI HAAVOITTAÄ, KERÄÄN SEN POIS.

RAMNANTTAKKAA...

Sananvapaus, aikansa lapsi

Sananvapaus on historialliseen aikaan ja paikkaan sidottu kuvitelma, jota ilman yksikään inhimillinen yhteisö ei kykene toimimaan, oli se sitten kuinka hierarkkinen, diktatuurinen, demokraattinen tai vain tolvanoista koostuva yhteinen päähänpisto, sanoo taloni alla majaansa pitävä sisilisko hiukan mahtipontisesti.

- Ihan samanlainen asia kuin demokratia, yleinen mielipide, totuus.

En ole samaa mieltä, mutta en voi vastaanakaan väittää. En löydä sanoja, joita sananvapauteeni juuri nyt tarvitsisin, olenkohan toisinajattelija?

Yltäkylläisen kesän jälkeen syksy todellakin saa tänä vuonna. Suuria ovat myös sienestäjien ja marjastajien saaliit. Maanviljelijöitä sato on koetellut monin eri tavoin, varsinkin rahan kylväminen pelloille on osoittautumassa kannattamattomaksi. Rahapuidenkin tuotto näyttää jäävän mitättömäksi. Kalastajia riepoo kesähelteillä puihin joikhaamaan nousseet hauet ja muut kalat, parempia saaliita verkoista ja rysistä odotellaan ilmojen viilentyessä, elleivät innokkaat sorsastajat ole alas tippuvia ehtineet ampua.

Nyt kun syksyn synkkyys tekee talven tulille tilaa, muistakaamme sijaintimme maapallon aurinkoisella puolella kesäisin, herkun, jota etelän hedelmät eivät koskaan koe, vaikka niin markettiemme tiskeillä ylenpalttisesti notkuvatkin. Kohti valoa käyn, sanoo iskelmä talvellaikin, ja ilmasto aina lämpenee.

Todellisuudella on kaksi puolta: todellinen ja epätodellinen. Journalisti joka kertoo epätodellisesta menestyy, sillä kaikki epätodellinen kiinnostaa ihmisiä.

Tervetuloa Rannantaikaa lehden kahdennentoista vuosikerran elokuun numeron seuraan! Et ole yksin, lukijoita on muitakin kuin sinä, voit myös kirjoittaa lehteen. Lehdessä on julkaistu jokainen julkaistavaksi haluttu kirjoitus, julkaisematta on jätetty vain ne kirjoitukset, joita ei ole haluttu julkaistavaksi, mutta annettu toimitukselle tiedoksi. Rannantaikaa lehti palvelee lukijakuntaansa ja on sen tuotos.

Yksi aikakauslehden olennaisista tehtävistä on antaa lukijoille aiheita ja välineitä niin ajattelulle kuin keskustelullekin, mutta päivälehtiä pitkäjanteisemmin. Tässä tehtävässä lievä provosointi on sallittua, kuten loiva altoilu seinän muurauksessa.

Elämme globalisaation ennennäkemättömän tietovirran keskellä ensimmäistä kertaa ihmiskunnan historiassa, monet totuudet heittäivät häränpylyä (mitä lie tarkoittakaan) ja olemassaolon ehdot saattavat tuntua oljenkorsien varaan rakennetuilta. Kädessäsi oleva lehtemme numero on (Kataista lainatakseni) fantastinen läpileikkaus ajastamme juuri tässä mielessä.

Ei mitään uutta auringon alla, sanotaan. Jos näin olisi, emme tuntisi historiaamme. Joka tuntee historiansa, muuttuu ja näkee toisin.

Olet niin iloinen,
niin omituinen ja onnellinen,
sinun olisi hyvä ymmärtää mikä on sopivaa
murheellisessa maailmassa,
katalien ihmisten
keskessä;
putoat kuin kukkaruukku kirkaalta taivaalta,
hymyilevät vielä sirpaleesikin,
niiden muisto.

Ilkka Ahmavaara

VALOKUVA JARI PELTORANTA

KANSIKUVA - ROSKA PÄIVÄSSÄ LIIKE

Harvoin törmää selvästi poliittiseen liikkeeseen, joka vetoaa yksinkertaisiin tosiasioiden ja johon osallistuakseen ei tarvitse liittyä mihinkään, maksaa mitään, vaan riittää kun ottaa asian omalle tunnolle. Tällainen on helsinkiläisen toimittaja Tuula-Maria Aho-osen ideoima Roska päivässä-liike (Liter movement).

Lasipullojen käytön vähennyttyä yhä harvemmin näkee kilikali ääneen ihastuneitten ihmisten lasinsirujätöksiä, mutta

valitettavan usein - ja usein juuri siellä, missä lemmikkieläimiä ulkoilutetaan, eli vapaassa luonnossa. Sensijaan kulustavarapakkausten heittelemisen luontoon ja teiden varsille on hyvin yleistä. Viimeksi löysin tyhjän tupakka-askin postilaatikostani. Aivan hyvä, että roska oli pantu postilaatikkoon, mutta olisihan sen voinut pistää taskuunsaakin.

Lompakoita ja koruja en ole postilaatikostani vielä löytänyt.

Ilkka Ahmavaara

RANNANTAIDAA...

KAAKONRANTALAINEN KYLÄKULTTUURILEHTI ♦ XII VUOSIKERTA

Rannantaikaa väki ry:n jäsenlehti, sekä Sydänkylän ja www.saunalahti.fi/rantai

ISSN 1795-1054

Rakilan osakaskuntien tiedotus.

Tämä painos 200 kpl

Ilmestyy kerran vuodenaikassa

Julkaisija: Rannantaikaa väki ry

PANKKI: HSOP 550600-261550

Simonmäentie 18, 49840 Mänttälahti

Vastaava ja taiteija: Ilkka Ahmavaara

p. 045 136 5882, erakko@dlc.fi

Toim.siht: Mervi Hyppänen (lent. Värrä)

p. 044 506 0370, mervi.varri@dlc.fi

Paino: Solver Palvelut

Lehteen tulevat jutut pyydetään toimittamaan lehden toimitukseen ilmestymiskuukausien alussa:

1. helmikuu 2. toukokuu 3. elokuu 4. marraskuu

LÄHETTÄKÄÄ AINEISTONNE LEHTEEMME HYVISSÄ AJOINI!

Ettei juttunne julkaisu jää seuraavaan numeroon.

Asiaa tai ei - tässä numerossa:

s.2. Paratikirjoitus, Ilkka Ahmavaara	s.14. Ankerias asiaa Sydänkylästä, TP
s.2. Roska päivässä -liike, IA	s.15. Sydänkylän vesiosuuskunta, MH
s.3. Rakilan uimakoppi, toimitus	s.15. Lasten suusta, Pirjo Järvenkylä
s.4-5. Mänttälahti rock, Mervi Hyppänen, IA	s.15. Jokamiehen oikeudet lyhyesti, MH
s.6-7. Sulo Mäkelä -viikko, MH	s.16-17. Mänttälahden lämpötilamittaukset, IA
s.8-9. Vitikkavuoren salaisuus, MH	s.18. Metsän satoa, MH
s.10. Miten osallistua jos tieto ei kulje, Maarit Miettinen	s.19. Runoja, Vappu Harjumaaskola, Erkki Kupari
s.10. Miesten Mänttälahti, IA	s.19. Kyhäritie, sarjakuva
s.11. Tieto on valtaa, MH	s.20. Ilmoituksia ja arvoituksia
s.12. Vainajan kunnioittaminen, Tuomo Peltola	
s.13. Manstuolin tiestä asiaa, TP	
s.13. Päiväkoti, TP	

Lehtemme on myös tilattavissa maksamalla 10 euron jäsenmaksun, tai 18 euron tilausmaksun yhdistyksen tilille HSOP 550600-261550. Muista laittaa mukaan postiosoitteesi.

RAKILAN UIMAKOPPI

Rakilan rantaan on ilmestynyt uimakoppi. Pienen kylän asukkaat ovat olleet ahkeria. Kylän kalarantaan on Eurahalla tehty uusi laituri ja rakennettu kota kyläläisten illanistujaisia ja kokouksia varten, onpa siellä vietetty syntymäpäiviäkin.

Lapsille ja myös aikuisille on tehty uimaranta poistamalla vedenalaisia iso- ja kiviä ja ajamalla hiekkaa rantaan.

Mänttälahti lienee kohta Suomen ainoa merenrantakylä ilman uimarantaa?

VALOKUVA MERVI HYPYÄNEN

MÄNTLAHTIROCK RANTAITUVALLA 2011

Tänä vuonna ei Rantaituvalla järjestetty Kylä Maailmassa tapahtumaa, koska yhdistyksen taloudellinen tilanne ei sitä sallinut. Apuun tulivat kotkalaiset Kari-Jukka "Kärsä" Koivistoinen johdolla. He järjestivät tukikonserтин, Mäntlahtirockin heinäkuun 23.7. Rantaituvalla. Yhdistyksen tehtäväksi jäi tilojen tarjoaminen, lupien hankkiminen ja soittajien ruoan valmistaminen.

Lupien hankkiminen oli tänä vuonna edellisvuosia hankalampaa. Tuli muutaman illan vienyt ylimääräinen työ, kun lähinaapuri teki valituksen ympäristötoimeen melusta ja haitoista, joita rock-konsertista hänen mielestään tulee. Ympäristötoimi pyysi yhdistykseltä vastineen valituksen tekijän esittämiin väittämiin. Vastineen tekeminen vei aikaa, sillä jokaiseen valittajan esittämään kohtaan piti laatia vastine.

Rantaituvalla on järjestetty tapahtumia noin 20 kertaa eikä kertaakaan ole ilmennyt mitään haitantekoa tai vahingonteko naapurin tontille tai ulkorakennuksiin, joiden ohi tie tapahtumapaikalle kulkee. Mahdolliseen haitantekoon valittaja kuitenkin vetosi yrittäessään estää tapahtuman järjestämisen. Yleisön poistumista on aina valvottu ja naapurin rakennukset ovat saaneet olla rauhassa.

Konserteista aiheutuva melu ei aikaisempina vuosina ole ylittänyt 70 desibeliä, joka tänä vuonna asetettiin valituksen johdosta melurajaksi klo 22.00 jälkeen. Rantaituvalla on esitysten äänitaso pidetty aina matalalla, koska ideana ei ole ollut kova ääni vaan taitava musisointi. Yleisöalue Rantaituvalla on rakennusten ympäröimä eikä yleisö viihtyisi, jos melutaso nostettaisiin korkealle. Äänen taso on lähellä lavaa sijaitsevan miksaajan kopin luona pidetty 90 desibelissä, jolloin talon nurkalla desibelit ovat jo laskeneet 70 desibeliin.

Tänä vuonna hankittiin yhdistykselle kaksi omaa

desibelimittaria ja hyvä niin, sillä naapuri valitti kesken konserttiin, noin klo 21.15 liian kovasta metelistä. Melu ei kuitenkaan missään vaiheessa ylittänyt 65 desibeliä hänen pihallaan, vaikka sen olisi voitu nostaa luvan mukaiseen 70 desibeliin. Melutasoa mitattiin useita kertoja usean henkilön toimesta ja se pysyi alle 60 desibelissä. Pääasiassa se oli 54-59 desibeliä ainoastaan piikit olivat joskus 65 desibeliin. Vertailun vuoksi kerrottakoon, että kovaääninen puhe ylittää jo 70 desibeliä.

Konsertti meni muuten hyvin, soittajat olivat aikaisempien vuosien tapaan tyytyväisiä esiintymispaikkaa. Yleisö, jota paikalle oli saapunut noin 130 henkilöä viihtyi hyvin. Iltapäivän sadekin oli vain kuuro ja lakkasi hyvissä ajoin ennen ensimmäisen yhtyeen konserttia.

Konsertin aloitti virolahtelainen Lake meets a river -bändi, jota oli saapunut kuulemaan runsas joukko fanejia. Seuraavaksi esiintymisvuorossa oli kotkalainen Laimet ihmiset -yhtye. Se esitti kunnan rockia, Popedaa ja Juice Leskistä.

Kolmas esiintyjä Kingside Boulevard oli tuttu esiintyjä Rantaituvalla. Saksofonisti Sanna Tanninen ei tänä vuonna ollut mukana, mutta hyvin yhtye soitti. Viimeisenä lavalle kiipesi upea Syöjättäret yhtye Joensuusta.

Konsertti onnistui hyvin ja yhdistykselle tuli noin 1 000 euroa tuottoa, joka varataan seuraavan vuoden Kylä Maailmassa tapahtuman järjestämiseen. Tänä vuonna on Mäntlahdessa huomioitu sekä varttuneet että vähän nuoremmatkin. Oli Mäntlahtirock ja Sulo Mäkelä viikko, mutta lapsille ei ollut mitään tarjolla. Ensi vuonna, jos kaikki menee hyvin, järjestetään taas lapsillekin oma päivä.

Mervi Hyppänen

VALOKUVAT MARJA-LEENA KOSKELA

Kotkalainen suursuosikki yhtye Laimet ihmiset stagella vahvan suomirokin melskeissä. Kuvassa mukana myös virolahtelainen naissoolisti jammailemassa.

Valokuvia tapahtumasta lehdelle tuli vähän. Esimerkiksi illan pääesityksistä Syöjättäristä ei ole ensimmäistäkään valokuvaa.

Nykyään, kun ihmisillä on hyvälaatuiset kamerat kännyköissä ja kaikki räpsivät kuvia, ajattelimme että varmaan saamme yllinkyllin valokuvia tapahtumasta.

Huomaamamatta jäi, että festarimme ovat paljon tunnetumpia kuin pienoinen kylälehtemme, joten olis sittenkin pitänyt itsekkin taltioida tapahtumia.

Ehkä opimme.

VALOKUVAT MARJA-LEENA KOSKELA

Mäntlahtirock -tukikonserttiin saatiin ennätysyleisö. Paikalle tuli noin 130 maksanutta katselijaa. Kun lisäksi lasketaan esiintyjät ja henkilökunta, oli paikalla yli 150 ihmistä. Stagella konsertin aloittanut virolahtelainen Lake Meets a River (LMR) nuorisoorkesteri, joka on kovassa nosteessa. Muonitusvastaava Mervi kiirehtii kuvan keskellä.

KIITOS KAUNIS!

Rannantaikaa väki ry:n tukikonserttiin ei oman kylän väki juuri lämmennyt kuin valittamalla, mutta naapurikunnista, Kotkasta ja Virolahdelta, tuli niin yleisöä kuin esiintyjäkin konserttiin sanoisinko pilvin pimein. Koko tämänvuotinen konsertti oli kotkalaisten muusikoiden järjestämä taiteelliselta puoleltaan, Kari-Jukka "Kärsä" Koiviston toimiessa puuhamiehenä. Äänitekniikka oli kotkalaisten kustantama ja toimi kellontarkasti.

Kaikki esiintyvät bändit, Kingside Bulevardia lukuunottamatta, olivat minulle tuntemattomia, ja olisikin ollut hauskaa ehtiä keskittyä esityksiin, mutta jonkinlaisena virallisena melutasovastaavana kiinnittyi huomioni jatkuvasti desibeleihin. Artistien esitykset näkyivät minulle enimmäkseen numeroina db mittareissa.

Toisaalta, onhan musiikki matemaattisesti ilmaistavissa, ellei puhdasta matematiikkaa, ehkä opin ymmärtämään sitä uudella tavalla, oppia ikä kaikki. Ehkä tämä oppi auttaa joskus ympärilläni musiikinvihaajien (tiedättehän "Blue Meannies").

Kaikinpuolin onnistunut tapahtuma. Innostuin jo suunnittelemaan Uuden Vuoden ulkoilmakonserttia tälle vuodelle. Kylä Maailmassa puolestaan eläneä ainakin kolme päivää ensi kesänä taas. Kiitos kaikille!

Ilkka Ahmavaara

Lake Meets a River fanitusta.

Oikealla Kari-Jukka "Kärsä" Koivistoinen, tapahtuman generaattori, vasemmalla talon tonttu. Taustalla miksauskoppi.

ONNISTUNUT SULO MÄKELÄ -VIIKKO

Kuvanveistäjä Sulo Mäkelän (1896-1978) syntymästä tulee tänä vuonna kuluneeksi 115 vuotta. Sulo Mäkelän omaisten myötävaikutuksella ja Haminan kaupungin, Haminan Kansalaisopiston ja Hamina-Vehkalahden seurakunnan sekä kaikkien mäntlähtelaisten yhdistysten yhteistyönä järjestettiin 31.7.-7.8. Sulo Mäkelä -viikko, joka muodostui erilaisista kulttuuri- ja muista tapahtumista. Juhlaviikon järjestelyistä vastasi edellä mainituista tukijoista koottu, Risto Muurmanin vetämä juhlatoimikunta.

Juhlaviikko aloitettiin juhlavasti sunnuntaina 31.7. Marian kirkossa pidetyllä messulla. Sen alussa kirkkoherra Jari Pennanen lähetti seppelpartion Myllykylän hautausmaan sankarihaudalle, jonka patsaan Sulo Mäkelä on veistänyt. Samalla laskettiin kukkalaite sankaripatsaan lähistöllä olevalle Sulo ja Saimi Mäkelän haudalle. Virolahden ja Miehikkälän sankaripatsaat ovat myös Sulo Mäkelän veistämiä ja niille kukkalaitteet laski juhlatoimikunnan puolesta Tuomo Peltola Virolahdella ja Juha-Pekka Kajosvaara Miehikkälässä.

Marian kirkon juhlamessun päätyttyä Eeva Salasto ja Pentti Järviö laskivat kukkalaitteen kirkon seinässä olevalle Sulo Mäkelän veistämälle Esivanhempien muistomerille. Seremonian jälkeen kirkkoväki siirtyi seurakunnan tarjoamille kirkkokahveille Simeonsaliin, jonka sisäntuloaulaan oli asetettu näytteille taulut Sulo Mäkelän veistämistä sankaripatsaista, sekä osa kuvataidekilpailuun saapuneista töistä.

Juhlatoimikunta oli huhti-toukokuussa järjestänyt Haminan koulujen 3-4 ja 5-6 luokkalaisille kuvataidekilpailun, johon saapui yhteensä 19 työtä, 7 alemmiltä ja 12 ylemmiltä luokilta. Kilpailuun saapuneet työt olivat hienoja ja arvostelulautakunnalla, johon kuuluivat juhlatoimikunnan edustajien lisäksi Jaakko Liukkonen ja Lea Peippo, ei ollut helppoa asettaa töitä paremmuusjärjestykseen. Kirkkokahvien jälkeen Simeonsalissa palkittiin stipendeillä kuvataidekilpailujen molempien sarjojen parhaimmiksi arvioitujen töiden tekijät. Lisäksi jokaiselle kil-

pailuun osallistuneelle jaettiin kunniakirja.

Iltapäivällä yleisöllä oli vielä mahdollisuus tutustua Ruissalon kirjastossa olevaan pysyvään Sulo Mäkelä näyttelyyn. Jos ei ehtinyt sunnuntaina kirjastolle, voi näyttelyyn tutustua arkena kirjaston aukioloaikana.

Juhlaviikko jatkui perjantaina 5.8. klo 18.00 Mäntlähten Toivolassa Saviukko näytelmän ensi-illalla. Näytelmä perustuu kuvanveistäjä Sulo Mäkelän elämään ja sen on käsikirjoittanut Risto Muurman kuvanveistäjän tunteneiden kyläläisten sekä lähiomaisten kertomusten pohjalta. Näytelmän on ohjannut Ninni Suntio ja sen esitti Kylläteatteri Marmut.

Näytelmä esitettiin Toivolassa myös lauantaina ja sunnuntaina. Näytelmä osoittautui menestykseksi, sillä sali täyttyi joka esityskerta ääriään myöten. Lauantaina ja sunnuntaina muutamat katsomaan tulleet eivät enää mahtuneet sisään, vaan heidät jouduttiin käännettämään pois.

Yleisöllä oli vielä tilaisuus nähdä näytelmä Sydänkylän VPK:n talolla 18.8. Sulo Mäkelän äiti oli lähtöisin Sydänkylästä ja Sydänkylän osakaskunta tarjosi kyläläisille mahdollisuuden nähdä naapurikylän suuren miehen elämästä kertovan näytelmän.

Lauantaina 6.8. klo 13 paljastettiin Mäntlähten kylän keskustassa Sulo Mäkelän lapsuudenkodin seinälle kiinnitetty muistolaatta. Juhlapuheen piti professori Erkki Helamaa ja laatan paljasti Sulo Mäkelän tyttärenpoika Markus Henriksson.

Laatanpaljastuksen jälkeen avattiin Paussi-kioskin pihalla sijaitsevaan, Herman Poelmanin omistamaan taidegalleriaan Kymen Kultaan, yksityisessä omistuksessa olevista Sulo Mäkelän töistä, pääasiassa maalauksista koottu näyttely. Näyttely herätti suurta kiinnostusta, sillä taulut olivat maalattu 1900-luvun ensimmäisellä puoliskolla. Niissä oli kuvattu kylän maisemaa ja taloja sellaisina, kun ne ennen sotia olivat. Esillä oli myös Sulo Mäkelän vuonna 1953 suunnittelema kolmiosainen Vehkalahti-ryijy, jonka Vehkalahden Marttayhdistys on aikoinaan lahjoittanut Myllyhovin vanhainkotiin.

Näyttelyn avasi kaupunginjohtaja Hannu Muhoenen. Kiitokset juhlatoimikunnan järjestämisestä ja Sulo Mäkelän elämäntyön esille tuomisesta lausuvat Haminan taideseuran puolesta Liisa Kangasperko ja Lea Peippo. Sulo Mäkelä toimi aikoinaan Haminan taideseuran puheenjohtajana. Kaupungin puolesta juhlatoimikunnan järjestäjiä kiittivät kulttuurisihteeri Sari Kinnunen sekä kansalaisopiston rehtori Anna-Liisa Lavila.

Paikalle oli saapunut myös moottorisahaveiston viisinkertainen Suomen mestari Markku Tuominen, joka esitteli moottorisahaveiston tekniikkaa veistämänsä Sulo Mäkelä-reliefin viimeistelyn yhteydessä. Reliefi oli yllättävän paljon mallinsa näköinen vaikka tekijä teki sen pelk-

VALOKUVA MERVII HYPPÄNEN

Yleisöä Sulo Mäkelä näyttelyn avajaisissa galleria Kymen Kullan pihalla

Saviukko näytelmä esitettiin myös Sydänkylän VPK:n talon Toivolaan nähden suurella näyttämöllä 18.8.. Tilaisuuden järjesti Sydänkylän osakaskunta ja kutsuvieraita oli aina kunnan johtoa myöten.

kien valokuvien perusteella.

Juhlaväellä oli mahdollisuus tutustua taiteilijan kotiin ja ateljeen Riissuossa 6.8 ja 7.8. Ovet olivat avoinna klo 14-16. Talon terassilla professori Erkki Helamaa kertoi vierailijoille ystävänsä Sulo Mäkelän elämästä. Paikalla olleet Sulo Mäkelän omaiset esittelivät ateljeeta ja kertoivat siellä olevista Sulo Mäkelän töistä.

Tapahtumat keräsivät runsaasti väkeä ja kävijät tuntuivat olevan tyytyväisiä. Vieraskirja oli esillä kaikissa tapahtumissa ja kävijät kirjoittivat siihen nimensä. Nimiä kirjaan tuli 750, mutta osa henkilöistä kävi useassa tapahtumassa. Järjestäjät arvioivat, että tapahtumissa kävi ainakin 300 henkilöä.

Kuvataidekilpailussa stipendillä ja kunniakirjalla palkitut 3-4 luokka: 1. Anni Talsi, 2. Katri Puranen, 3. Essi Nopanen. 5-6- luokka: 1. Ida Siik, 2. Manu Kiuru, jaettu 3. sija Kiia Kettunen ja Alekski Liukkonen

Kunniakirjat: Aleksandra Golikova, Piitu Nenonen, Janika Nummelin, Katri Yletyinen, Simo Ahola, Joni Huusko, Joonas Kankkunen, Lasse Lantta, Sasa Seppälä, Tais Serova, Julia Suntio, Matilda Tella, Joni Valtonen

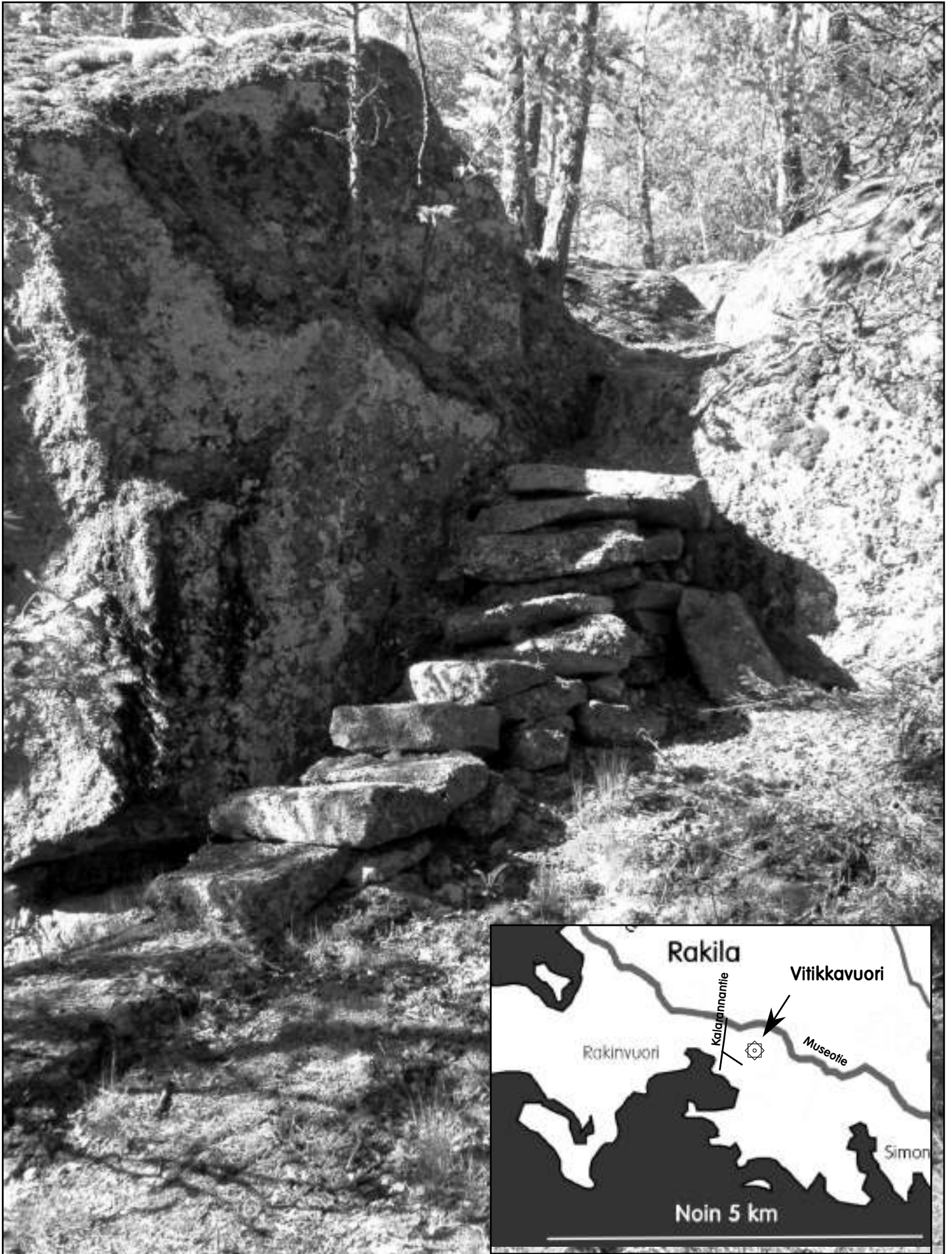
Mervi Hyppänen

Yllä muistolaatta. Alla kuvataidekilpailun palkittuja.

VALOKUVAT MERVI HYPPÄNEN

Toimitus teki useita kuvausmatkoja kylien maastoihin kesällä 2004. Nämä kuvat Vitikoilta otti silloinen Ilkka Ahmavaara, ja ne ovat osittain päätyneet aikoinaan julkaistuille kuvakertomus CD-levyille.

RAKILAN VITIKKAVUOREN SALAISUUS

Museotien eteläpuolella, Rakilan kylän kohdalla vähänmatkan päässä tiestä sijaitsee Vitikkavuori tai Vitikat, mitä nimitystä siitä käytetään puhekielessä. Vitikat ovat tutustumisen arvoinen paikka, jonne kannattaa tehdä vaikka syysretki. Ylhäältä kalliolta näkee kauas merelle. Näköalapaikalle kiivetessä on matkan varrella mahdollista tutkia kallion rinteessä olevia salakuljettajien piilopaikkoja, jos löytää ne.

Vitikat on mielenkiintoinen retkikohde. Kallioiden länsipuolelta löytyy suurien kivien muodostama luola ja sola sekä kiviportaatt, jotka helpottavat ylös kalliolle kiipeämistä. Erään tiedon mukaan luolaa ja solaa käyttivät salakuljettajat piilopaikkanaan. Vähemmän mielikuvitusta herättävä selitys kallion rakennelmille on, että lähitöillä sijainneen Brakilan kartanon vieraat olisivat kesäisin tehneet retkiä ylös kalliolle maisemia ihailemaan ja portaatt on rakennettu helpottamaan heidän kulkuaan.

Kallioille pääsee kahta reittiä, joko Pakholmantien tai Kalarannantien kautta. Jos käyttää länsipuolen reittiä eli menee Kalarannantietä, käännyttään tieltä vasemmalle Kalarannankujalle ja sitä kuljetaan muutama sata metriä. Ennen hiekkakuppia on vasemmalla puolella sepelillä päällystetty auton pysäköinnin mahdollistava tila. Paikalta lähtee polku suoraan ylös kohti edessä oikealla siintävää kalliota.

Polkua kuljetaan, kunnes oikealla on iso kiilamainen kivi, jonka jälkeen lähdetään kiipeämään polku ylös oikealle. Kauaa ei tarvitse kiivetä, kun vasemmalla on iso kivenlohkare, jonka alle on kiilautunut kiviä niin, että lohkareen ja kallion väliin jää luola.

Kun jatkaa polkua ylöspäin kohti kallion huippua, tulee vastaan kiviportaatt. Niitä ei kannata heti lähteä kiipeämään, vaan ensin voi käydä katsomassa kahden korkean kallion väliin jäävää solaa. Se löytyy, kun lähtee kulkemaan kiviportailta vasemmalle seuraten kallion kuvetta. Muutamien metrien päästä löytyy solan sisäänmenoaukko. Kun astuu solaan, on helppo uskoa tarinaan salakuljettajista.

Kiviportaiden jälkeen jatketaan polkua ylös vasemmalle, kunnes päästään kalliolle, josta aukeaa silmiä hivelevä näky merelle. Etenkin ruska-aikaan on näkymä upea, kun kallion ja meren välissä olevat puut loistavat syksyn väreissä samoin kuin kauempana siintävät saaret.

Syksyisin kalliot ovat liukkaita. Kallion huipulta on jyrkkä pudotus alas, joten kannattaa olla varovainen.

Pyötsaassa, Karhuniemen tien oikealla puolella sijaitsee Tontinvuori. Sieltä on myös hienot näkymät merelle, mutta allekirjoittaneen tiedossa ei ole, onko siellä luolia ja muita salakuljettajien piilopaikkoja.

Mervi Hyppänen

Rinteellä Vuorenpeikon linna.

MITEN OSALLISTUA, JOS TIETO EI KULJE ?

Tiedon kulkeminen ja yhdessä asioista keskusteleminen on aina ollut tärkeää ihmisten kesken. Nykymaailman välinein ja kanavin sen luulisi olevan helppo juttu. Kysymys on vain halusta ja toisten kanssaihminen välittämisestä.

Meidän kylän asukkaiden tavoittaminen on helppoa, jos tietoa halutaan jakaa. Ehdotin viime keväänä Mäntlahden verkkosivuille palstaa, johon voisi kuka tahansa lähettää kysymyksen ja samoin kuka tahansa asiasta tietävä siihen vastata. Vastaukseksi sain kuulla, että sellaisen ylläpitäminen on niin hankalaa, koska jonkun pitäisi sitä valvoa ja katsoa perään. Niinpä niin... Vaikeahan se on, ellei ole tahtoa. On kuulemma kokeiltu joskus.

Esimerkki kertonee parhaiten tahtotilan ja avoimuuden puutteesta. Aivan naapuriin, Matinmäen alueelle, on suunnitteilla tuulivoimalapuisto – todella massiivinen luonnon lopullinen tuhoamisoperaatio. Kuorsalolaiset ja pyötsäreläiset katselisivat maiseminaan kymmeniä tuulivoimaloita tulevaisuudessa saaren vastapäisen kauniin luonnon sijaan. Onko tämä yhdessä ja tietoisesti hyväksytty asia vain onko meille kaikille sama, että kyllä tuulivoimalan saa rakentaa vaikka meidän pihalle, jos vain hinnasta sovitaan. Eikö tällaisista hankkeista pitäisi ensisijaisesti jakaa tietoa, kyläläisten saada keskustella ja antaa omia mielipiteitään julki? Nyt tilanne on se, että vain ani harva edes tietää koko jutusta.

Niiden, jotka on valittu kylän vastuurooleihin ja ovat tietoisia tämän kaltaisista asioista, pitää kertoa tavalla tai toisella eteenpäin. Meillä Mäntlahdessa näin ei ole käynyt. Jos vastuuhenkilöt eivät pysty itse kertomaan asioista, pitäisi ainakin järjestää niin, että kunnan virkamiehet, suunnittelujohtajat, kunnanjohtajat tai muut, kutsuttaisiin kertomaan meille suunnitelmista, vieläkö se ei ole myöhäistä. Meidän pitää kaikkien ymmärtää, mistä kokonaisuudessaan on kysymys ja vasta sitten antaa oma mielipiteemme asiasta. Asiat eivät saa tapahtua salaa. Vai onko niin, ettei ketään kiinnosta.

Tarvitsemme kylätapahtumia, joiden ohjelma on tarkkaan suunniteltu etukäteen mielenkiintoiseksi. Mielipiteitä voisi ja pitäisi kerätä etukäteen, mistä kylällä halutaan tietoa juuri sillä hetkellä. Tarjonnan on vastattava kysyntää myös tällaisissa tapauksissa. Keskustelemista kasvotusten ei mikään sähköinen työkalu voi täysin korvata, vaikka se auttaakin.

Kylällä on todella aktiivista toimintaa kesäisin ja jonkun verran myös talvisin. Se ei kuitenkaan riitä, jos haluamme todella kehittää kylää asuinympäristönämme, kysyä kanssaihminen mielipiteitä ja saada ideoita tai ainakin kommentteja. Tarvitaan muutakin aktiviteettia kuin kulttuurista.

Yleisenä haasteena on aktiivisten, innokkaiden vetäjien löytäminen – jospa yrittäisimme etsiä. Kyllä sieltä joku löytyy, joka saa porukan kasaan. Ideointi- ja keskusteluriihi yhdessä pystyy ja sen jälkeen onkin jo paljon helppompaa toimia. Porukassa ne parhaat ideat löytyvät ja jalostuvat. Kylämme pitää kehittyä ja meillä kaikilla on siitä vastuu. Kyläläisten kesken aiemmin tehty kysely kertoi, että kylälle halutaan mm. uusia asukkaita, uutta yritystoimintaa ja yritysten palveluiden markkinointia myös ulkopuolisille. Ensin tosin pitäisi saada niitä yrityksiä, joita markkinoida. Ja jos tieto kiirii ulospäin, että Mäntlahti on vireä, kehittyvä kylä, joku varmasti saattaisi paremmin innostua etsimään asuinpaikkaakin täältä. Kaiken tämän toteutumiseen tarvitaan aktiivista ja kehityshakuista kylätoimintaa. Kun jossain vaiheessa on päästy niinkin pitkälle, että hyvä parannuskohde on selvillä, on rahoituksen hakeminen kehityshankkeisiin helpompaa hyvin perusteluin vaikkapa maaseutuohjelmista.

Onko suunniteltu jo valmiiksi tulevaa tilaisuutta tai kylätapahtumaa, jonka yhteydessä tällaisia asioita pääsisi pohtimaan ja toteuttamaan?

*Maarit Miettinen
Hepoviikki*

MIESTEN MÄNTLAHTI

Naisen nauru ja puheensorina saattaa kuulua kylänraitilta, mutta kylän maa-alueiden ja vesistöjen käytöstä päätettäessä puhuvat miehet, aivan kuten vuosisadan alussa. "Rantakäräjille" ei naisilla ole asiaa.

Naiset kelpaavat kahvinkeitäjäiksi ja muihin sopiviin rooleihin, kuten sihteereiksi, edellytyksellä, etteivät aja omia ideoitaan kylän päätöksentekoprosessissa. Miehen laulamaa Tiskarin Polkkaa ei Mäntlahdessa kuule, eikä laulua lie kylällä koskaan vielä kuultukaan.

Mäntähteläinen huumori on sitten oma lukunsa, lähinnä vahingoniloa puolin ja toisin. Irvistellään hymyä naamalta

ulos joko sado- tai masokistisen nautinnon merkeissä. Jotta en runollisella kirjoituksellani enempää aiheuttaisi pahennusta, lainaan lopuksi lehtemme perustajan Raija Moustgardin pääkirjoitusta 6. huhtikuuta 2000 (RR/1 Huhtikuu):

"Näiden kahden vuoden aikana olen tullut yhä vakuuttuneemmaksi siitä, että Mäntlahti on yksi maailman parhaimmista paikoista asua. Täällä on kaunista, meri on kaikkialla ympärillä ja ihmiset ovat ystävällisiä ja mukavia. Kylläpä meillä kävi hyvä tuuri, kun elämä kuljetti meidät tänne."

Ilkka Ahmavaara

TIETO ON VALTAA

Olen vuosia pohtinut tiedottamisen ja vallankäytön suhdetta. Miksi toinen johtaja tiedottaa kaikista asioista, myös suunnitteilla olevista ja toinen ei kerro mitään? Rannantaikaa-lehdessä 2/2009 julkaistiin kirjoitus aiheesta otsikolla: Jos tieto on valtaa, onko tiedottaminen vallan jakamista. Kun valmisteilla olevista asioista kerrotaan ihmisille, joiden elämään päätös vaikuttaa, mahdollisimman aikaisessa vaiheessa, mahdollistaa se heidän osallistumisensa päätöksen tekoon. He voivat ainakin kertoa mielipiteensä asiasta.

Avoin päätöksenteko kuuluu demokratiaan. Autoritaarisessa johtamistavassa, missä johtaja tekee päätökset ja muut noudattavat sitä mukisematta, ei avoimelle keskustelulle jää tilaa. Johtaja kokee keskustelun ehkä häiritseväksi ja päämäärän saavuttamista haittaavaksi. Yhteisössä, oli se sitten työ- tai kyläyhteisö, keskusteluja kuitenkin käydään, koska ihmisillä yleensä on mielipiteitä ja he haluavat tuoda niitä esille. Keskustelujen perustuesa olettamuksiin ja luuloihin syntyy helposti ristiriitoja. Yhteisö, jossa muut määräilevät turhauttaa ja luo tyytymättömyden tunteita.

Yhteisöllisyydellä tarkoitetaan yhteisöjen myönteisiä ominaisuuksia, joiden ansiosta kuuluminen yhteisöön ja siinä toimiminen koetaan hyvänä. Yhteisöllisessä yhteisössä ihmiset vaikuttavat toisiinsa myönteisellä tavalla. Tämä luo turvallisuutta, joka vapauttaa ihmiset toimimaan omana itsenään. Yhteisöllisyys mahdollistaa sen, että kaikki voivat kokea olevansa osallisia siinä, mitä tapahtuu. Yhteisöllisyys edistää demokratiaa.

Demokraattisessa yhteisössä jokaisen mielipiteitä ja kokemuksia arvostetaan. Jokaiselle annetaan mahdollisuus ilmaista mielipiteensä ja tulla kuulluksi ja huomioon otetuksi. Vahvojen ei anneta jyrätä heikompia.

Rannantaikaa lehti perustettiin aikoinaan tiedotuskanavaksi kylille. Se on alusta asti tarjonnut tosiasioihin perustuvaa tietoa levikkialueensa kylien ja yhdistysten toiminnasta, palveluista, suunnitelmista ja päämääristä. Lehti tehdään talkootyönä, joten varsinaisia toimittajia ei lehdellä ole, vaan lukijoiden ja lähialueen asukkaiden ja yhdistysten toimijoiden aktiivisuudesta riippuu paljon se, mitä lehdessä julkaistaan.

Lehteen on voinut lähettää omia kirjoituksia tai antaa jutunaiheen toimitukselle, jolloin jutun on kirjoittanut joku lehden toimituksesta. Kaikki lehteen lähetetyt kirjoitukset on tähän mennessä julkaistu, joten tiedottaminen lehden kautta ei ole vaikeaa, ja on lisäksi ilmaista.

Kaikenlaisia selityksiä ja verukkeita keksitään silloin, kun halutaan, ettei asioista tiedoteta. Seuraavanlaisia tai vastaavia kommentteja olen usein kuullut, kun olen ehdottanut jollekulle, että asiasta voisi kirjoittaa tai ilmoittaa lehdessämme: "Siihen lehteen ei juttua laiteta", "Ilmoitusta ei voi laittaa, kun ei tiedetä sataako vai ei", "Lehden lukee vain muutama ihminen". Kommentoija ei halua kertoa asiasta muille, mutta ei voi sitä jostain syystä rehellisesti tunnustaa. Tai ehkä hän ei halua juttua lehteen, koska hän ei voi tietää, ketkä kaikki jutun lukevat.

Se, että kertoo asiasta muille ei vähennä vallankäyttäjän valtaa, mutta se helpottaa oikeudenmukaisen päätöksen tekoa, kun tietää muiden toiveet ja ajatukset. Vai olisiko sittenkin yksinkertaisempaa sopia asioista muutaman ihmisen kanssa? Muut sopeutukoon sitten "yhteiseen" päätökseen. Vielä yksinkertaisemmaksi elämä varmaan käy, kun seurustelee vain niiden ihmisten kanssa, joiden tietää olevan samaa mieltä kuin itse on.

Mervi Hyppänen

Kuvakaappaus ilmeisesti Mäntlahden Osakaskunnan ylläpitämien nettisivujen mantlahti.com avaussivulta. Kulkeeko tieto näiden kyltien väliin jäävällä alueella?

VAINAJAN KUNNIOITTAMINEN

Elämän pituus on rajallinen ja jokainen lähtee vuorolaan. Tämän kirjoituksen ei ole tarkoitus loukata ketään vaan kertoa viimeisestä matkasta kuinka sen voi tehdä toisin kuin Virolahdella.

Kävin 6.8. sukulaiseni hautajaisissa Eurajoella. Sielä vainaja tuotiin kirkkoon noin kymmenen minuuttia ennen siunaustilaisuuden alkua, jotta saattajat ehtivät rauhoittua ja valmistautua siunaustilaisuuteen. Kirkossa oli hautaustoimiston valokuvaaja ottamassa muutaman kuvan tapahtumasta. Ei ollut samanlaista kansan liikkumista ja kameran räpsettä kuin Virolahden kirkossa. Siunauksen jälkeen vainaja kannettiin ulos kärryille, työnnettiin noin 20 metriä ja pysähdyttiin. Ammattivalokuvaaja otti muutaman kuvan saattoväestä kirkon edessä.

Haudan ympärillä oli tukevat, leveät alumiiniset palkit ja haudan reunoille oli asetettu siisti tumman vihreät kankaat melkein pohjalle saakka. Haudan pohja oli tasattu uudella puhtaalla hiekalla ja havutettu kuusen oksilla. Hautauksen aikana haudalla ei valokuvattu omaisten surua.

Virolahdella haudan kallailla on yksi kapea notkuva alumiininen palkki ja saattoväellä on useasti kävelyvaikeuksia haudalla. Haudan reunat näkyvät ja puunjuuret töröttävät hiekasta. Haudan pohja ilmeisesti koneella tasattu ilman puhdasta hiekkaa ja havutusta. Todelli-

nen monttu. Virolahdella valokuvaus seppeleenlaskun aikana on hyvin yleistä ja erittäin häiritsevää hautajaisien tunnelmalle.

Hautauksen jälkeen Eurajoella oli muistotilaisuus seurakunnan tiloissa kuten Virolahdella. Muistotilaisuuden jälkeen paikalliset sanoivat, että lähdetään käymään haudalla. Muistotilaisuuden aikana hauta oli täytetty ja reunat havutettu sekä kukkalaitteet asetettu takaisin kummun päälle. Haudan päähän oli laitettu kunnis puuristi, jossa oli nimi, syntymä- ja kuolinaika. Risti poistetaan hautakiven asennuksen yhteydessä.

Vainajan saattoväki kuvasi toisiaan täytetyn, kuki-
tetun ja ristillä varustetun haudan äärellä. Virolahdella vainaja jätetään avonaiseen hautaan, ilmaista välittämättä ensimmäistä arkipäivää odottamaan. Samalla koneen käynnillä saadaan kustannustehokkaasti kaikki samana viikonloppuna haudatut peitettyksi.

Pappi ja seurakuntaväki toimivat hyvin samantapaisesti kuin Virolahdella. Kirkkovaltuuston ja kirkkohallituksen linjauksissa Haminan seurakunnassa ja Eurajoella on huima ero. Eurajoella huomasi heti kuinka hautaamista oli ajateltu kristillisesti omaisia ja vainajaa kunnioittaen. Hautajaisien tunnelma oli harras ja rauhallinen.

*Tuomo Peltola
seurakuntalainen*

VALOKUVA TUOMO PELTOLA

MANSTUOLINTIESTÄ ASIAA

Manstuolin järjestäytymättömän, ilman tietoimitusta toimivan yksityistien tiekunta on alkanut aggressiiviseksi ja lähettänyt laatimiaan tieyksikkölaskelmia Männikkösuon tiekunnan osakkaille. Männikkösuon tiekunnan osakkaan, mikäli ei käytä Manstuolintietä, tulee kiistää maksu ennen Manstuolintien 278. vuosikokousta, joka hyväksyy suoraan ulosottokelpoisen uuden tieyksikkölaskelman. Painoluvun ohjeavossa on Männikkösuon osakkaille huomioitu raskaamman liikenteen meneminen Männikkösuontien kautta ja muu kevyempi liikenne kylän kautta tapahtuvaksi. Kulkevatko kaikki Männikkösuontien osakkaat kylän kautta palstoilleen, vai käyttävätkö he vain Männikkösuontietä?

Tällä hetkellä talviaikaan raskaampi liikenne käyttää pääosin Männikkösuontietä Manstuoliin suuntautuvaan liikenteeseen. Manstuolintien alussa oleva Ransunmäki on kapea, mutkainen, jyrkkä ja sorittamaton talvela, joten puutavara-autot ajavat pääosin Männikkösuontien kautta. Männikkösuontie ei ole perinyt tienkäyttäjiltä

maksuja läpikulkuliikenteestä. Manstuolintien muuttunut käytäntö laskutuksissa tuo Männikkösuontien vuosikokoukseen syksyllä 2012 mietittäväksi seuraavia ehdotuksia:

- Männikkösuontien osakkaiden pitää huomioida, mitä ulkopuolista liikennettä on tiellä, ja Manstuolintien tapaan laatia uusi tieyksikkölaskelma ja lähettää roimat laskut tien käyttäjille.
- Laittaa puomi Männikkösuontielle lähelle Kolhonmutkaa, jolloin raskas liikenne ei voi käyttää tietä läpikulkuun ja teillä oleva henkilöautojen läpiajo estyy.
- Miettiä porukalla hakeako Manstuolintielle tietoimitusta.

Tuomo Peltola

Männikkösuontien hoitokunnna puh. joht.

PÄIVÄKOTI

VALOKUVA TUOMO PELTOLA

Klamilan päiväkoti toimii vuonna 1948 rakennetussa terveystalossa. Tiloja toimintaan on noin 140 m². Tilat ovat ahtaat nykyiselle lapsimäärälle, epäkäytännölliset ja peruskorjauksen tarpeessa. Tilatyöryhmä esittää päiväkotitilojen rakentamista uuden koulun yhteyteen seuraavin perustein:

- Uudisrakennukseen voidaan suunnitella kaksiosainen päiväkoti nykyisten ohjeiden mukaisesti. Kunnanhallitus päätti kokouksessaan 29.8. 260 m² suuruisen uuden päiväkodin rakentamisesta.
- Koulun ja päiväkodin sijoittaminen samaan rakennukseen tuo etua kuljetuksiin, toimintaan sekä tilojen ja tontin käyttöön.
- Asialliset opetus- ja päiväkotitilat, turvallinen liikennöinti, liikuntasali, ruokailutilat, jakelu-keittiö, tervehoitotilat ja monipuoliset mahdollisuudet tarjoava piha-alue. Piha-alueen vaakitustyöt on aloitettu, jotta suunnittelija voi suunnitella mahdol-

Tilatyöryhmän kokouksessa pääsuunnittelija arkkitehti Anne-Maria Wallenius ja koulutoimenjohtaja Auli Hyttinen.

lisimman turvallisen, edullisen ja toimivan pihan.

- Päiväkoti suunnitellaan siten, että jos koululla on laajenemisen tarvetta, niin päiväkotitiloista voi saneerata helposti opetustiloja.

- Hankesuunnitelma valmistuu 31.10.2011 mennessä kunnanhallituksen hyväksyttäväk-

si. Suunnitelmaan sisältyvät tonttisuunnitelma, huonetilaluettelot, tilakaaviot ja kustannusarviot sekä ratkaisujen taustoja ja perusteluja koskevat selonteot.

Tuomo Peltola

Tilatyöryhmän jäsen

ANKERIAS ASIAA SYDÄNKYLÄSTÄ

Sydänkylän osakaskunta tilasi Merikalastajainliitolta 3000 kpl ankeriaan poikasia. Ne toimitettiin Ruotsin karanteenilaitoksen kautta kalatalouden keskusliiton yhteistilauksena.

Kalanistutuksia seuraavan Kalistus- hankkeen vetäjä Esa Korkeamäki soitti ennen ankerioiden saapumista ja sovimme yhden Sydänkylään tulevan ankeriaslaatikon laskemisesta. Ankeriaat lensivät maahan 15.6. Ensin laskimme valtion varoista maksetun 1 200 ankeriasta sisältävän laatikon todellisen ankerioiden määrän. Laskennan tulos oli 855 ankeriasta, puuttui 345 ankeriasta. Laskimme Sydänkylän 1 000 ankeriaan laatikon ja saimme tulokseksi 821 ankeriasta. Laatikosta puuttui 179 ankeriasta. Vajaasta toimituksesta reklamoiitiin heti toimittajille, että laskennan perusteella toimitus oli keskimäärin 26 % vajaa.

Merikalastajainliitto laittoi kuitenkin laskun 3 000 ankeriaan mukaan 1,02 euroa kappaleelta. Ilmoitimme tyytymättömyytemme laskuun ja vaadimme hyvitystä, koska hankkeen virallisissa mittauksissa oli havaittu 26 % puute toimituksessa. Kalojen toimittaja lähetti hyvitykseksi yhden 1 000 kpl laatikon ankeriaan poikasia ja val-

tion istutusten vajauksiin tuli 2 000 ankeriasta.

Sydänkylän tilaama	3 000 kpl (3x821)	= 2 463
Valtion istutus	2 400 kpl (2x855)	= 1 710
Sydänkylän hyvitys	1 000 kpl	1 000
Valtion hyvitys	2 000 kpl	2 000

Ankeriaat istutettiin Klamilan lahteen, Tankholmiin, Klamiluotoon, Kujaholmiin, Pirkholmiin, Ahonalusenpohjaan, Kuivinniemeen, Harvajansalmeen, Hanholmiin ja Kiviniemenpohjaan. Istutusten arvo on noin 7 300 euroa. Kalat kasvavat pyyntikokoisiksi noin viidessä vuodessa. Ankeriasistutukset ovat olleet tuottavia. Tänä kesänä Klamilan kalastajat ja erityisesti Kyöperiikin ankeriaan pyytäjät ovat saaneet paljon pitkiä ja paksuja kaloja. Itse en käynyt kuin kolme kertaa siimoilla, saalis oli vaatimaton. Pyysin kahdella noin 100 koukuisella siimalla. Ensimmäisellä kerralla oli 10 ankeriasta, toisella kerralla 9 ankeriasta ja kolmannella kerralla 13 ankeriasta.

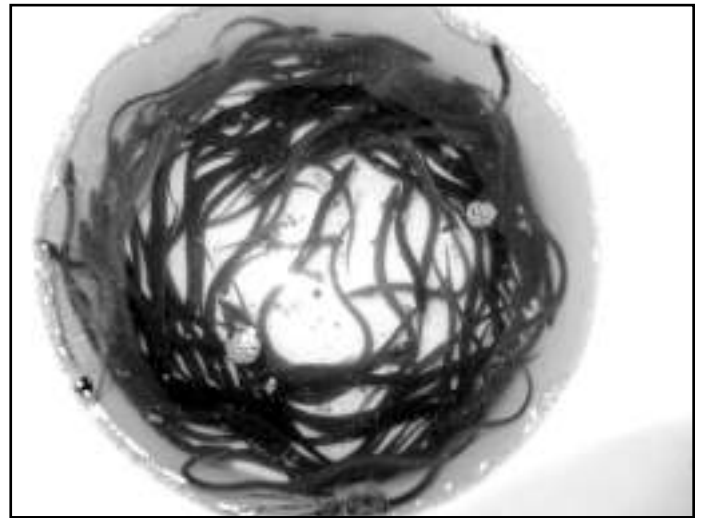
*Tuomo Peltola
Kalastuskunnan esimies*

Risto Sorjennon ankeriaskuljetus.

Kalistus -hankkeen vetäjä Esa Korkeamäki otti muutaman kymmentä poikasta Maretariumiin laaduntarkkailuun.

Istutettavia noin 10 cm. pituisia ankeriaita

855 ankeriasta ämpärissä lähdössä Pämäsenniemen sivulle vapauteen. Kuvassa vasemmalta: Tuomo Peltola, Pentti Posti, Jartti Malmi ja Olli Kuhta.

SYDÄNKYLÄN VESIOSUUSKUNTA

Sydänkyllän vesijohtohanke jatkuu suunnitellusti. Maan- käyttöluvut on saatu kahta lupaa lukuun ottamatta. Näiden palstojen omistajia ei ole tavoitettu. Eila Kärki, vesiosuuskunnan puheenjohtaja kiittää maanomistajia myönteisestä suhtautumisesta maankäyttölupiin. - Puita on jouduttu kaatamaan putkiston tieltä ja maanomistajat, hekin, joille ei edes putkea tule, ovat ilmoittaneet kaatavansa puut itse, jotta päästään kaivamaan, kertoo Eila Kärki ja jatkaa: - Osakkaat ovat olleet aktiivisia ja tarjoutuneet työhön. Yhteishenki on ollut todella kiitettävää.

Osuuskunta haki hyvää ja kokenutta valvojaa hankkeelle. Eila Kärjen lukuisten soittojen jälkeen valvojaksi löytyi Ari Pekkola Kivit Oy:stä. Hän on valvonut aikaisemmin kaksi vesiosuuskuntahanketta ja valvoo Sydänkyllän hankkeen kanssa saman aikaisesti toista vesihanketta.

Runkoputken kaivaukset alkavat Sydänkyllässä syyskuun lopulla tai lokakuun alussa, siitä päättää viikolla 36 kokoontuva kokous. Kaikki luvat ovat kunnossa ja urakoitsijoiksi on valittu Jorma Kyötiikki ja Veikko Takala. Syksyllä rakennetaan ainakin runkoputki ja talven tulos- ta riippuu ehditäänkö mennä pihoilte kaivamaan.

Ensimmäiset liittymämaksut on postitettu. Hankkeeseen voi vielä kuitenkin tulla mukaan, jos haluaa. Sitten, kun runkoputki on kaivettu, ei mukaan tulo ole enää saman hintaista kuin se oli ennen kaivuutöiden alkua, jolloin oli mahdollista saada kaikki yhteiskunnan tarjoamat avustukset.

Vesiosuuskunnan puhelinnumero 044 272 1291

Mervi Hyppänen

LASTEN SUUSTA HAPANVELLIJUHLILLA

Hapanvellijuhlissa esitettyjä juttuja, virolahtelaislasten, enimmäkseen alle kouluikäisten kertomia.

Koonnut Pirjo Järvenkylä

- Salessa ei myydä hapanvelliä, koska se jäähtyisi siellä, torilla vaan.
- Hapanvellitarpeet maksaa 55 euroa, kun perunat on niin kalliita.
- Hapanvelli on hyvää. Jotkut ei tykkää hapanvellistä, jotkut taas rakastaa hapanvelliä. Jotkut riemastuu, kun hapanvelliä on ruokana.
- Hapanvelli oli hyvää, otin kolme kierrosta lisää. Laitoin voita yhen kierroksen.
- Hapanvelliä olisi hyvä syödä terassilla pienestä muumilautasesta. Lusikan pitäisi olla rautainen. Tarvitaan kukallinen pöytäliina ja kukkanen viereen. Maito juodaan hippomukista. Klamilan koulussa syödään paljon hapanvelliä, Muksulassa ei ikinä.

- Juhlissa kun syödään hapanvelliä, miehillä pitäisi olla mustat verkkarit ja simpsonpaita, naisilla pitkä punainen hame. Sitten olisi jäätelöä jälkiruoaksi, puukolla pilkotaan.
- Mikä on lautanen, jossa ei ole mitään, siinä on ihan vähän harmaanvihreää? Se on hapanvellilautanen, josta on syöty hapanvelli.
- Hapanvelliä kun syö paljon, voi tulla yhtä vahvaksi kuin vanha Massey Ferguson.
- Vauvat ei syö hapanvelliä, kun perunat on niin isoja paloja.
- Mummolle olen tehnyt leikkihapanvelliä. Pitää olla pieni kattila, ei sitten mitään mukia, ja pikku lapio pitää olla. Laitetaan kuravettä, mutaa, purukönttejä ja voikukkia. Jos laittaa hiekkaa, ei tule hyvää.
- Leikkihapanvelli näyttää hyvältä. Koira on syönyt sitä joskus.
- Hapanvelli on hyvää, se on niin hyvää, että meinasin ottaa ääretön annollista. Hilmaakin olisi halunnut.

JOKAMIEHEN OIKEUDET LYHYESTI

JOKAMIEHEN OIKEUDEN PERUSTEELLA

SAAT:

- liikkua jalan, hiihtäen tai pyöräillen luonnossa muualla kuin pihamaalla sekä muilla kuin sellaisilla pelloilla, niityillä tai istutuksilla, jotka voivat vahingoittaa kulkemisesta;
- oleskella tilapäisesti alueilla, missä liikkuminenkin on sallittua - voit esimerkiksi telttailla suhteellisen vapaasti, kunhan pidät huolen riittävästä etäisyydestä asumuksiin;
- poimia luonnonmarjoja, sieniä ja kukkia;
- onkia ja pilkkiä sekä veneillä, uida ja peseytyä vesissä sekä kulkea jäällä

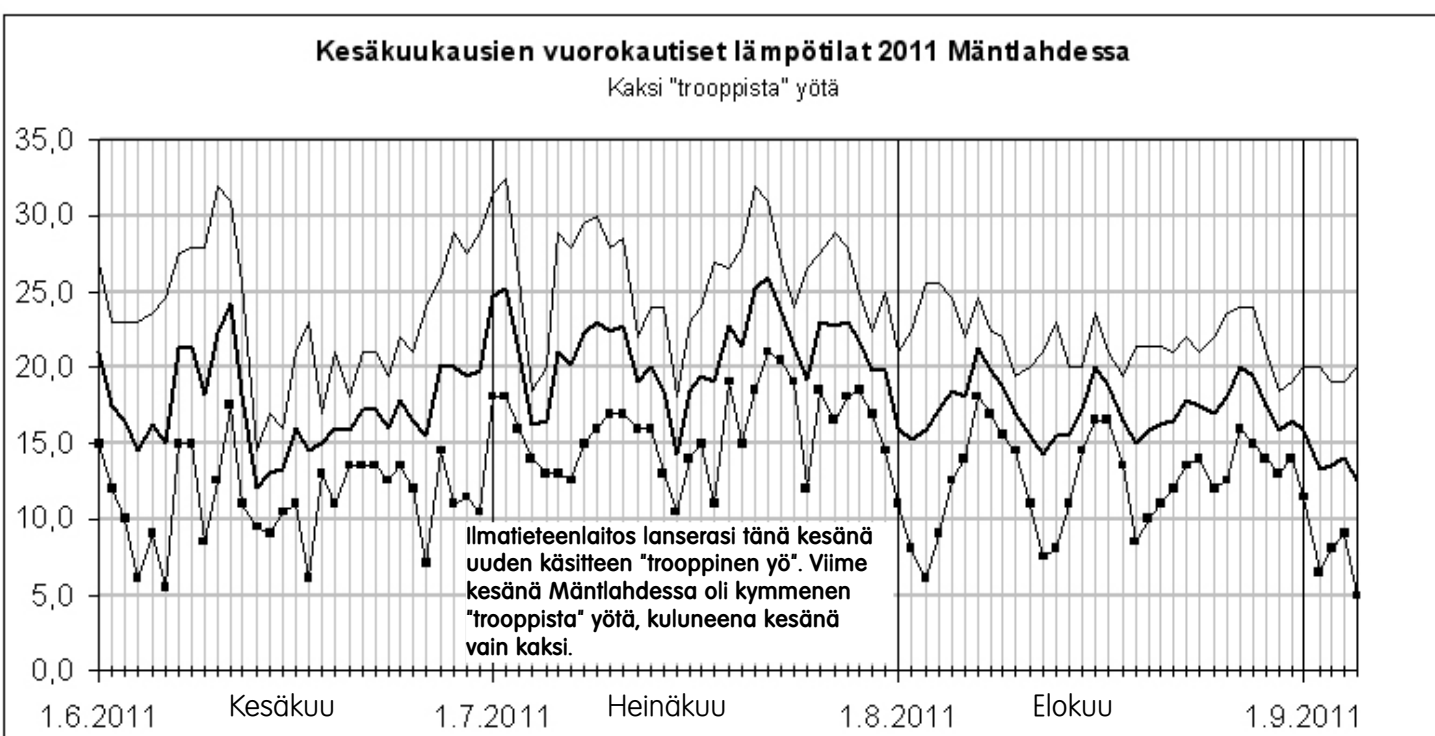
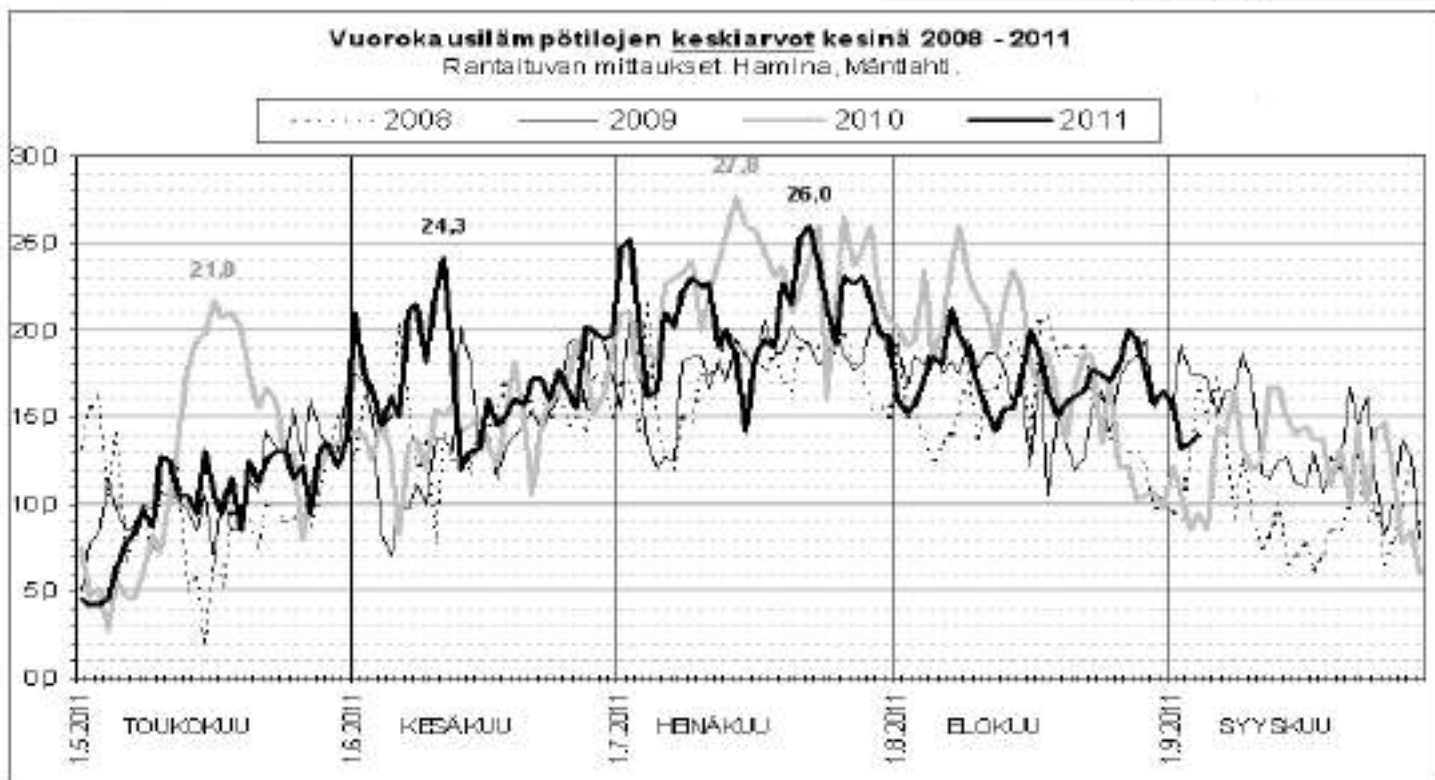
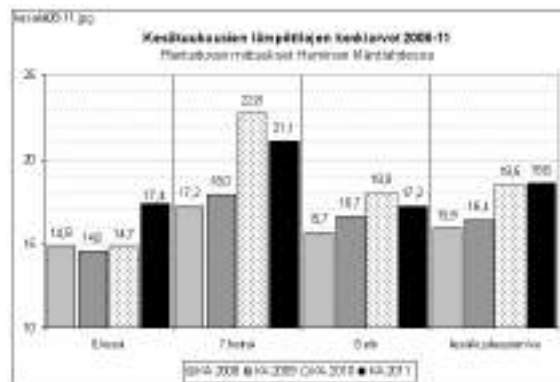
ET SAA:

- aiheuttaa häiriötä tai haittaa toisille;
- häiritä tai vahingoittaa lintujen pesiä ja poikasia;
- häiritä poroja ja riistaeläimiä;
- kaataa tai vahingoittaa kasvavia puita, ottaa kuivunutta tai kaatunutta puuta, varpuja, sammalta, jäkälää tms. toisen maalta;
- tehdä avotulta toisen maalle ilman pakottavaa tarvetta;
- häiritä kotirauhaa esimerkiksi leiriytyväällä liian lähelle asumuksia tai meluamalla;
- roskata ympäristöä;
- ajaa moottoriajoneuvolla maastossa ilman maanomistajan lupaa ja kalastaa ja metsästää ilman asianomaisia lupia.
- metsästää ilman maanomistajan tai metsäoikeuden haltijan lupaa.

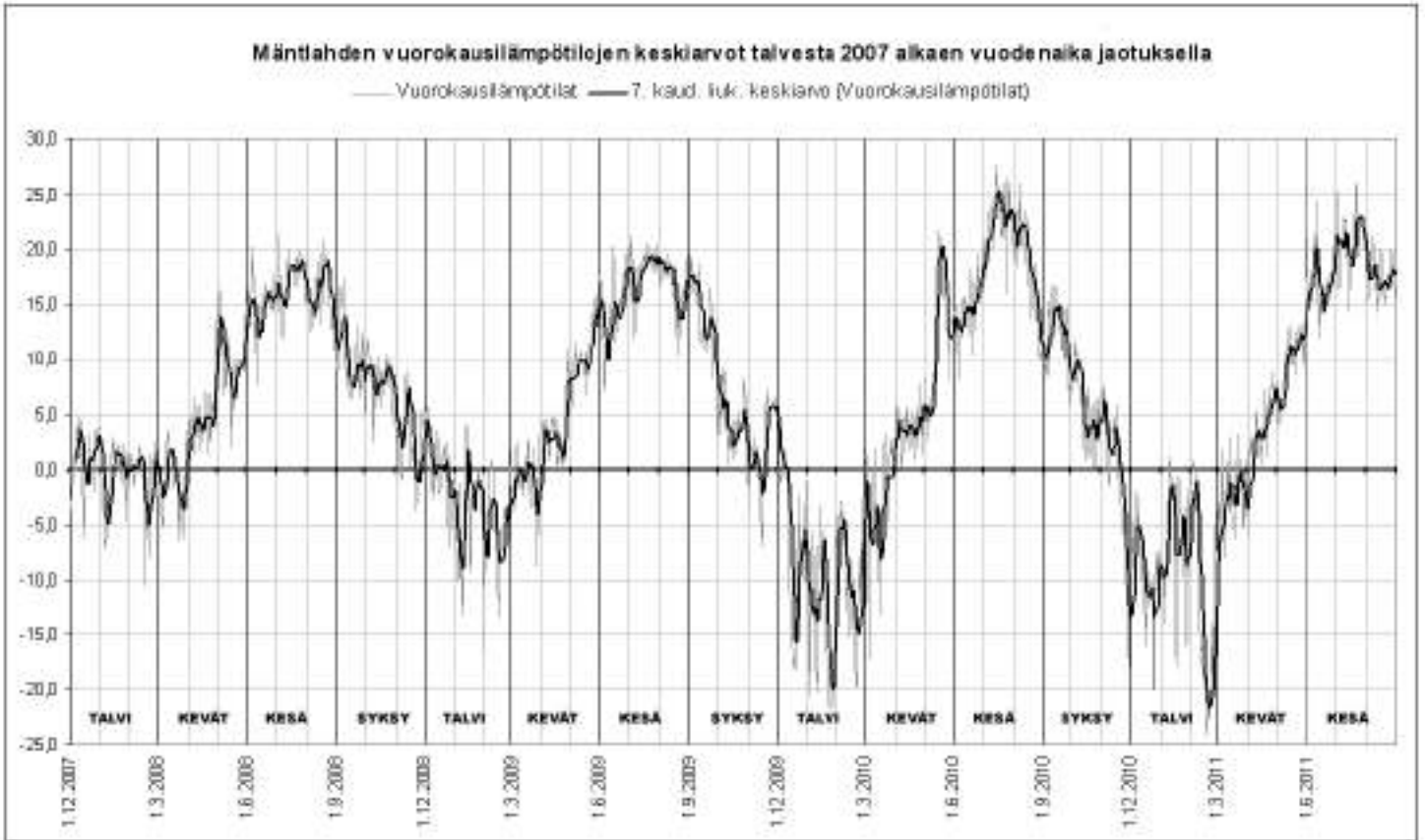
MÄNTLAHDEN LÄMPÖTILAMITTAUKSET

Kesäkuinen lämpöaalto nosti kesäkuukausien kokonaislämpötilaa, vaikka heinä- ja elokuu pysyttelivätkin helteiden puolesta siedettävissä lukemissa viime kesään verrattuna.

Vuoden kokonaislämpötilaa voi jo varovaisesti arvioida, vaikka syksyn ja talven alun lämpötilat puuttuvatkin. Näyttää siltä, että nelivuotisen mittaushistoriamme aikana tästä vuodesta tulisi kolmanneksi viilein, joten kolme vuotta jatkunut vuosilämpötilojen lasku olisi pysähtynyt, kuten oli odotettavissa. Uusi jääkausi ei uhkaa, mutta toisaalta ilmaston lämpenemistäkään ei ole havaittavissa.

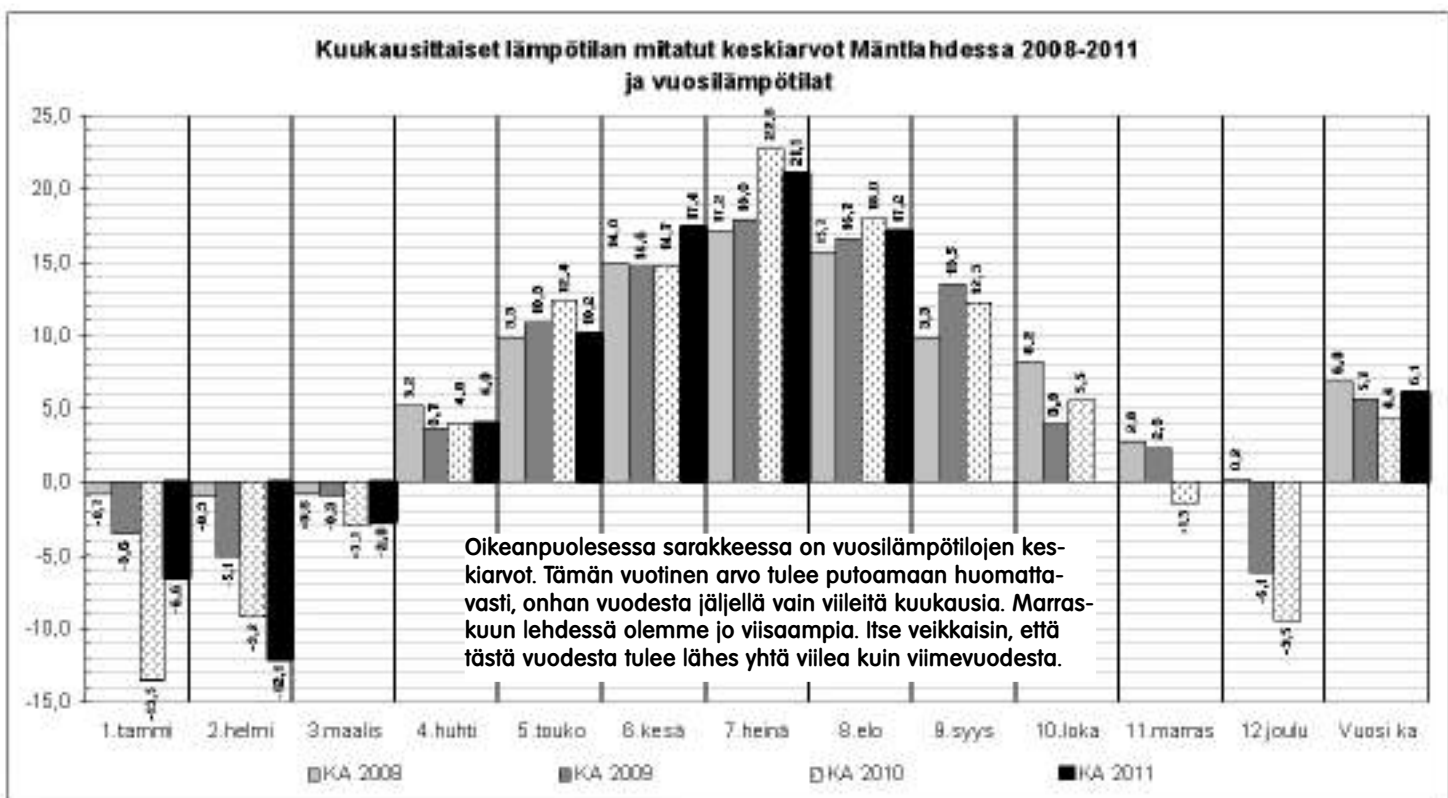

Ylläolevasta kaaviosta voi päätellä vuodenaikojen vaihtelujen voimistuneen mittausjaksolla. Samantyyppisiä olivat kesät ja talvet 30-40 luvulla, ankaria talvia ja kuumia kesä. Mitään poikkeuksellista ei ilmiössä ole. Ilmatieteenlaitoksen lupaamat leudot talvet ovat jääneet toteutumatta. Ainakin allekirjoittanut varautuu jälleen kylmään talveen polttopuiden suhteen. Ei vara venettä kaada siltä varalta, että muutaman vuoden takaiset leudot talvet olisivat sääukkojen varastoista loppuneet.

Ihmisen muisti on lyhyt ja altis iltapäivälehtien lööpeille. On kenties rauhoittavaa katsella mitattuja lämpötilastoja ja suhteuttaa median kohu-uutisia todellisuuteen. Surullista on, että valtion varoin ylläpidetty Ilmatieteenlaitos on ottanut keltaisen lehdistön roolin omakseen ja nakertaa näin oksaa omalta uskottavuudeltaan, - ja siinä sivussa kansalaisten luottamusta tieteellisiin instituutioihin ylipäättään. Jäitä hattuun!

Ilkka Ahmavaara

METSÄN SATOA

Kuluva kesä on ollut suotuisa metsän "viljalle", sadetta ja lämpöä on ollut sopivasti vaihdellen, joten sato on erinomainen. Suuria mustikoita löytyi niin paljon, kun jaksoi kerätä. Kun niitä keitti vadelmien kera, joita paikoitellen löytyi runsaasti, sai erinomaista hilloa.

Sieniä on metsät pullollaan, sillä joka kerta kun sinne menee, tulee takaisin kori täynnä. Kanttarelleja ja mustia torvisieniä kasvaa valtoimenaan. Lampaankääpiä on maa valkoisenaan, kun oikeaan paikkaan osuus. Tattejakin löytyy paljon, mutta ne kasvavat niin nopeasti, että suurin osa ehtii kasvaa liian suureksi.

Rouskutkin ovat intoutuneet kasvamaan tänä vuonna. Haapa- ja kangasrouskuja sekä karvalaukkuja löytyy, joten suolasienistäkään ei ensitalvena tule pulaa. Myös musta- ja lakritsarouskuja on metsissä runsaasti, mutta ne eivät kelpaa syötäväksi.

Metsässä on paljon sieniä, joita ei tunnista ja tuntuu, että tänä vuonna erilaisia sienilajeja on paljon enemmän kuin aikaisempina vuosina. Pari vuotta sitten järjestettiin Paussi-kioskilla sienikurssi, jolloin jokainen osallistuja keräsi yhden sienen jokaista lajia, minkä löysi ja sienet asetettiin näytteille Paussi-kioskin pihalle. Kurssin vetäjä Auli Väisänen kertoi kaikista esille laitetuista sienilajeista kurssilaisille ja kehotti osallistujia painamaan mieleen yhden uuden sienen, jonka haluaa oppia tunnistamaan ja keräämään. Itse päädyin kehnäsienen tunto-merkkien mieleen painamiseen. Kehnäsieni on kuulemma herkullinen lähes, kanttarellin veroinen sieni, jota löytyy runsaasti näiltä seudulta.

HIRVIKÄRPÄSET

Hirvikärpäset ovat metsässä liikkujien kiusana. Kun tulee metsästä on hirvikärpässuojan selkäpuoli täynnä hirvikärpäsiä. Kun sen riisuu, ei tiedä minne kärpäset laittaisi. Apoteekki myy hirvikärpäskarkotetta. Suihkutiin sitä kokeeksi hirvikärpässuojaani ennen metsään menoa. Se auttoi vähän, mutta sieniretken jälkeen sain, kuten ennenkin loppupäivän kerätä kärpäsiä niskasta ja hiuksista. Niitä ilmestyi aina jostain.

Ystäväni Tarja kertoi metsään mennessämme upotaneensa hirvikärpässuojan hupun vedellä laimennettuun etikkaan sekä sivelleensä raakaa etikkaa suoraan kärpässuojan etumukseen. Kun tulimme metsästä oli selässäni kymmenkunta hirvikärpästä, mutta Tarjalla ei yhtään.

Seuraavana aamuna, ennen sieneen lähtöä laitton kuppiin etikkaa ja levitin sitä sormenpäilläni hirvikärpässuojaani. Hajuu oli kova, tuntui, etten saanut hengitettyä, kun pukeuduin suojaani. Hajuuun tottui onneksi pian eikä sitä kohta enää huomannut. Sivelin etikkaa vielä housunkaulukseen. Metsässä huomasin, että etikka tehoi, sillä hirvikärpäset eivät kiusanneet. Pystyin jopa kulkemaan kasvosuojan vetoketju auki, jolloin näin sienet paremmin.

Metsästä palatessani ei hirvikärpässuojassa ollut kuin yksi yksilö. Niitä ei myöskään ollut hiuksissa eikä niskassa. Yhtään yksilöä en löytänyt reissun jälkeen kipeämässä selkää pitkin kohti niskaa ja hiuksia. Sivelin etikkaa vaatteisiin taas ensi kerralla, kun lähde metsään.

VALOKUVA MERVI HYPÄNEN

PYYKINKUIVAUSKAAPISTA SIENIKUIVURI

Rantaituvalle saatiin Helsingistä käytetty pyykinkuivauskaappi, joka oli menossa kaatopaikalle. Ilkka ehdotti, että kuivaisin siinä sieniä. Ajatus oli mielestäni hölmö, olihan minulla pieni pöytäkuivuri, pelkästään kasvien ja sienten kuivaukseen valmistettu.

Metsästä alkoi löytyä sieniä kori kaupalla ja ensimmäisen torvisienikorillisen kerättyäni päätin kokeilla pyykinkuivauskaappia, sinne mahtui huomattavasti enemmän sieniä kuin pieneen pöytäkuivuriin. Ilkka purki kuivauskaapin takaseinästä laitteen, jolla kaapin kuivaustelineet saatiin vedettyä ulos helpottamaan pyykin kuivamaan laittoa. Tilalle laitettiin Elfakorit ja ne vuorattiin hyttysverkolla.

Kaappi toimi hyvin. Sinne mahtuu kerralla puoli korillista sieniä eli noin viisi litraa. Kuivatusaika oli neljä - viisi tuntia riippuen kaapin lämpötilasta. Me säädimme lämpötilan 43 asteeseen, joskus se oli 46 astetta, jos kuivattavaa oli useampi kaapillinen. Kuivaaminen osoittautui helpoksi, koska kerralla mahtui paljon sieniä kuivamaan. Pienellä kuivurilla kuivatettaessa joutuu kuivia sieniä tämän tästä ottamaan pois ja uusia laittamaan tilalle.

*Mervi Hyppänen
Sienestäjä, joka ei itse syö sieniä*

RUNOJA

Rannantaikaa lehti julkaisee mielellään runoja. Tähän numeroon saimme kaksi hienoa ja keskenään hyvin erilaista runoa.

KUKKIEN KERRONTAA

Kukkaset pellon kertoa voi ilosta, naurusta, joka sielläkin soi. Kukan kun näet auenneen loisteessa toisten kukkien välillä et katsetta voi, jossakin sisällä laulu soi.

Hyminä pienten kukkien yhdessä toisten isojen avata voi sun sydämes.

Yhtyä lauluun kauneuden kulkea polkua piennarten nauttia olostaa vapauden.

Laulaa ja iloita sinäkin saat kertoa rakkauden sanomaa.

Pisarat lehdillä kukkien kertoa voi myös toivehen elämän jano ei sammua voi.

Löysitkö lehdeltä kukkasen pisaran kirkkaan, hohteisen.

Vappu Harjumaaskola
Häppilä

Erkki Kupari kirjoitti 60-vuotispäivänään runon jonka lausui juhlaväelle:

Soikoot sumutorvet
tehtaan pillit
Majakanvartija: lisää vauhtia lyhtyyn
Rakentajat: rakentakaa korkeita taloja
niin korkeita, että näette oman selkänne tornin hupulta

Tänään poimin kantarelleja suppilovahveroita
Ne kasvoivat rinnatusten ja kuiskivat toisilleen:
kelpaammeko?

Sain nähdä mustan torvisienen, se hajosi käteeni
säätin murut ja panin uunin päälle kuivumaan.

Illalla kun rauha on palannut maahan
keitin perunoita ja laitoin kastikkeen.

Miljoonat ja miljoonat
Eivät sitä tee
He kävelevät polkuja, aavikoita, teitä
ajelehtivät merillä.
Heistä jää luut pensaiden varjoihin.
ankeriaat syövät heidät.
Markkinoilla myydään.

Soikoot sumutorvet ja
tehtaan pillit
entistä kovemmin.
Majakanvartija näyttää tietä
Huomenna ei mikään muutu
On hetki
Se hetki on nyt.

KYHÄRITIE

25

VALOA SYKSYYN!

Silkkamarkkinat Klamilan kalasatamassa syyskuun viimeisenä sunnuntaina klo 10...15

Paljon kalamyymiä ja paikalla nautittavia ruokia, muita myyjä entiseen malliin kentän täysi.

Kulut ovat nousseet ja paikoituksenohjausmaksu on nyt 2 euroa - senhän muutamat ovat aina jo antaneetkin

HUOM! Koiria ei saa tuoda kentälle.

Pyölintalon syyskausi (syyskuusta joulukuuhun): muutokset mahdollisia

- Maanantaisin 17-21 Vapis
- Tiistaisin 18-19 Partio
- Keskiviikkoisin 17-19 4H-kerho
18.45-19.45 Naisten jumppa
- Torstaisin 13.15-14.15 Aikuisliikunta 55+ a
17-21 Vapis
- Perjantaisin 16-17.30 Nuorten liikunta
19-20 Vedon jumppa
- Lauantaisin ei mittää
- Sunnuntaisin 17-19 Kaakon Latu, lentopallo

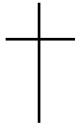
Avantouinti alkaa!

Klamilan kalasataman saunassa Huurteiset Uimarit tarttuvat varresta kauhaa ja hyppivät avantoon viimevuotiseen tapaan, seuraa ilmoitustauluja!

KLAMILAN KYLÄKIRKKO

- Su 18.9. Messu klo 10
kirkkokahvit
- Su 16.10. Eläkeläisten kirkkopyhä,
messu klo 10
kirkkokahvit
- Su 13.11. Klamilan kirkon vuosipäivä,
messu klo 10
kirkkokahvit
- Ti 27.11. I adventti,
perinteinen joulupuuro kaikille klo 14
- Su 25.12. Joulukirkko klo 08

Muutokset mahdollisia ja niistä tiedotetaan Kaakonkulma lehdessä.

SYDÄNKYLÄN HIRVENMETSÄSTYS

Hirvi jahti alkaa 1.10.2011 klo 7.00 alkaen ja osallistumismaksu on 60 euroa. Metsästyksen johtajana toimii Petteri Kauppinen ja varalla Pentti Posti.

Metsästäjien toivotaan hankkivan metsästys-vhf ennen jahdin alkua. Ampujia johdetaan vhf-puhelimella ja erillisillä ohjeilla syksyn jahdissa.

MÄNTLAHTI ON THE ROCKS UUDENVUODEN VASTAANOTTO RANTAITUVALLA

Mikäli rahoitus ja tarvittava lämpötekniikka järjestyy, kokeilemme järjestää ulkiloma-konsertin Rantaituvalla. Musiikkia paukuttelun sijaan!

Tilaisuus alkaisi aattona klo 22 ja päättyisi puoliyöllä.

AIVOJUMPPAA ARKISTOSTA

Lehtemme alkuvuosina oli tapana julkaista visaisia arvoituksia silloin tällöin. Tässä vuoden 2004 toukokuun numerosta Sanna Poelmanin kertoma hollantilainen propleemi. Ratkaisu, mikä lieneekin, ensi numerossa.

Jos lukijoilla on hyviä arvoituksia, lähetäkää vaan toimitukseen. Mainittakoon että ns. Einsteinin arvoitus on jo julkaistu!

HOLLANTILAISSA ARVOITUKSIA

Hatut (Sanna Poelman)
Seinään päätyvillä portailla seisoo kolme miestä ja seinän takana yksi mies. Jokaisella on hatut päässä, kahdella on musta hattu ja kahdella valkoinen ja miehet tietävät tämän.

Ylimmällä portaalla seisova mies näkee kahdella alemmalla seisovan miehen hatut. Keskimmaisella portaalla seisova näkee alimmalla seisovan hatun. Kaksi muuta miestä ei näe kenenkään hatun väriä.

Kysymys kuuluu: Kuka neljästä miehestä tietää hattunsa värin?

Vinkki: kukaan ei sano tietävänsä, ja silloin se yksi hoksaa.

